

DOI: 10.7251/GFP2010281B

UDC: 347.1/.2 :34/35(497.6Republika Srpska)

Prikaz knjige*Datum prijema:*
01. jun 2020.*Datum prihvatanja:*
20. jun 2020.*Prof. dr***Ilija Babić***Redovni profesor u penziji***Prikaz knjige prof. dr Duška Medića****Stvarno pravo Republike Srpske**

U izdanju Panevropskog univerziteta „Apeiron“ Banja Luka i Udruženja pravnika Republike Srpske, krajem 2019. godine pojavilo se četvrto izdanje obimne monografije *Stvarno pravo Republike Srpske*, autora prof. dr Duška Medića, sudije Ustavnog suda Republike Srpske. Od izlaska iz štampe prethodnog, trećeg izdanja ove knjige koja je rasprodata, proteklo je kratko vreme – nepuna godina dana. Tako je stručna i naučna javnost potvrdila korisnost i neophodnost ove knjige (prvi put štampane 2011. godine). Posle *Komentara Zakona o stvarnim pravima Republike Srpske iz 2011. i Komentara Zakona o stvarnim pravima Federacije BiH 2014. godine* (Babić I. Medić D., Hašić E., Povelakić M., i Velić L.), između kojih nema bitnih razlika, ovo je drugo delo koje detaljno, potpuno i tačno objašnjava, te sintetički i kritički analizira institute stvarnog prava.

Potreba za monografskim delom o institutima stvarnog prava nastala je donošenjem Zakona o stvarnim pravima 2008. godine (ZSP) i njegovim stupanjem na snagu. Ovaj zakon je uveo mnoštvo novih instituta u pravni život. Po rečima samog autora „u Republici Srpskoj je izvršena kodifikacija stvarnog prava i definitivno ukidanje socijalističkih svojinskih odnosa“. Stvarno pravo Republike Srpske i BiH se, na taj način, vratilo u evropski kontinentalni pravni krug kome je pripadalo. Taj krug je prekinut donošenjem i stupanjem na snagu Zakona o nevažnosti pravnih propisa donetih pre 6. aprila 1941. godine i za vreme neprijateljske okupacije (*Službeni list FNRJ*, broj 86/46).

Evropsko kontinentalno građansko pravo zasniva se na rimskom pravu – *Corpus iuris civilis*-u kodifikaciji cara Justinijana iz VI veka naše ere. Po naredbi cara Justinijana u ovu kodifikaciju uvrštene su kompilacije pravnih tekstova od pre 500 godina pre naše ere do početka VI veka naše ere. Škole glosatora (XI vek) i postglosatora (XIII–XVI vek) otkrivala su, interpretirale i podučavale brojne pravne škole rimskom pravu. Tako je utrt put za docije brojne škole u pravu ali i velike evropske kodifikacije (XVIII i XIX veka) koje su recipirale rimsko pravo kao što je to učinio i Opšti austrijski građanski zakonik – OAGZ (1811). U BiH, posle aneksije (1878) primenjivao se OAGZ, izuzev naslednog i porodičnog prava.

Već u prvom poglavlju (*Stvarno pravo Republike Srpske*) autor opravdano smatra da je, donošenjem i stupanjem na snagu sveobuhvatne kodifikacije stvarnog prava – Zakona o stvarnim pravima (ZSP), stvoreno novo stvarno pravo u Republici Srpskoj. U odnosu na ranije važeći Zakon o osnovama svojinsko-pravnih odnosa bivše SFRJ, ZSP sadrži brojne novine kao što su: uspostavljanje pravnog jedinstva nepokretnosti, jednovrsnost svojine i pravnih subjekata, detaljno regulisanje realnih tereta, ličnih službenosti, prava gađenja, susedskih prava, slučajeva ugovaranja višestrukog otuđenja i uvođenje novog

režima etažne svojine i državine. Autor, kao dugogodišnji sudija, profesor i predsjednik komisije koja je radila na izradi Zakona o stvarnim pravima, uspešno se suočio sa izazovima da na pristupačan način protumači i izloži brojna nova rešenja ovog zakona ali i ostalih zakona koji uređuju oblast stvarnog prava.

Knjiga prof. dr Duška Medića *Stvarno pravo Republike Srpske* (četvrto izdanje) ima 774 strane. Sistematika ovog dela u osnovi je određena tekstem Zakona o stvarnim pravima. U skladu s tim podeljena je na 22 glave koje su ujednačeno predmet pažnje autora. Iz strukture rukopisa proističe da je, u odnosu na treće izdanje knjige iz 2018. godine, četvrto izdanje prošireno novim poglavljima, a jedan broj izlaganja iz trećeg izdanja dopunjen i usklađen sa važećim pravom u Republici Srpskoj i BiH. Tako prošireni tekst za četvrto izdanje predstavlja upotpunjen sistem instituta stvarnih prava iz Zakona o stvarnim pravima, ali i drugim važećim zakonima u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Autor je jasno i argumentovano raspravljao o svim temeljnim institutima stvarnog prava. Mnoštvo pitanja i odgovora na njih, kao što je to uobičajeno u naučnim monografijama najvišeg dometa, zasnovao je, prvenstveno, na sintetičkoj analizi, sistematskom i dogmatskopravnom tumačenju teksta zakona, ali i na relevantnoj brojnoj domaćoj i stranoj pravnoj literaturi koju je autor korektno citirao i naveo na kraju rukopisa. Kao dugogodišnji sudija redovnih sudova, a od 2003. godine i sudija Ustavnog suda Republike Srpske, nije zanemario ni najnoviju sudsku praksu, koja se, kao fino tkanje, provlači kroz ceo rad, što predstavlja još jednu važnu dimenziju ove monografije. U pojedinim pravnim situacijama stav sudske prakse bio je oslonac i za stav autora, a ponekad, i predmet njegove osnovane kritike.

Knjigu *Stvarno pravo Republike Srpske* prof. dr Duško Medić napisao je jasnim stilom – složene pravne probleme izložio je i objasnio razumljivim i jednostavnim jezikom, što je odlika malog broja savremenih pravnih pisaca.

Po svojoj strukturi i domašajima *Stvarno pravo Republike Srpske* (četvrto izdanje) je monografija koja značajno prevazilazi ne samo po obimu nego i po kvalitetu većinu dela ove vrste, te predstavlja značajan doprinos nauci Stvarnog prava i Građanskog prava (čiji je deo) ne samo Republike Srpske i BiH. Istovremeno, ona je pouzdan vodič prvenstveno studentima, sudijama, notarima, advokatima i drugim pravnicima u praksi, ali i nezaobilazna literatura za sve koji se bave naukom Stvarnog prava.